

VIIKONVAIHDE

Roolien takana. Keisarin ansiomitalin sai Juho Robert Wuolijoki, yksi Niska-vuoren naiset -näytelmän esikuvista. **Sivu 14**

Japanilaisia vaikutteita. Trendiherkku sushilla voi täyttää juhlapöydän kruunaavan voileipäkakun. **Sivu 15**

Metsästä pöytään. Nokkonen on villiyrtti, jonka tunnistaminen on helppoa. **Sivu 13**

HEIKKI TAKKO

Nepalilainen perhe sortuneen talon raunioilla. Jälleenrakennus tulee viemään vuosia. Pahiten taannoisista järjestyksistä kärsivät syrjäiset vuoristokylät.

Suru yhdistää kastien jakamaa kansaa

Maanjäristysten tuhoamassa Nepalissa tarvitaan apua vielä pitkään. Takon perhe on tehnyt kehitys-yhteistyötä syrjäkyliissä yli kolme vuotta.

.....

Onneksi oli lauantai. Onneksi koko perhe oli samassa paikassa. Ajatukset pulpahtelevat mieleen takautuvasti. Lähetysseuran kummitöiden koordinaattori ja tiedottaja **Anni Takko** oli Nepalissa, kun maa järisi.

Hänen miehensä **Heikki** ja heidän kolme lastaan pääsivät heiluvasta kivitallasta ulos heti, Annilla kesti pidempään hoippua rappuset yläkerrasta.

Lopulta perhe istui pihanurmikolla tuntikausia, kun jälkijäritykset vaivusuttivat Katmandua. Kotitalo pysyi pystyssä, mutta horisontissa sortuivat temppelit ja tiilitalat. Sisätiloihin ei uskaltanut mennä, joten seuraavat yöt kuluivat teltassa.

Muutaman päivän kuluttua putosi henkisesti raskain pommi. Lähetysseura päätti evakoida Annin ja lapset. Heikki jäisi auttamaan paikallisia. Kodiksi muodostunut maa oli jätettävä yhtäkkiä.

”Perheen joutuminen erilleen siinä tilanteessa oli raskasta, ja sitä oli vaikea selittää lapsille”, Anni muistelee.

Syyllisyyskin nosti päätään. Miksi juuri me saamme lähteä?

Elämää jatkuvassa pelossa

Heikki Takko tuli Suomeen puolitoista viikkoa sitten maanantaina, kolmisen viikkoa ensimmäisen järityksen jälkeen. Kotiinpaluuta seuranneena päivänä maa järisi jälleen tuhoisasti. Mieli viipyy Nepalissa.

”Uusi järitys oli iso takapakki. Onneksi sekin sattui päivällä, jolloin ihmiset ovat peltotöissä”, Heikki toteaa.

Nepalilaisten elämä järitysten pelossa on raskasta. Hermo on kireällä myös

KARI SALONEN

Anni ja Heikki Takko hengähtävät Suomessa kesän ajan. Elokuussa teltassa kotinsa pihalla. Jälkijärityksiä tuli jatkuvasti.

Järityksen jälkeen Takot yöpyivät teltassa kotinsa pihalla. Jälkijärityksiä tuli jatkuvasti.

Takoilla, vaikka he ovat jo turvassa. Mikä tahansa ääni saattaa nostaa tunteet pintaan.

Jopa mikron piippaus muistuttaa järityshälytyksestä.

Takaumia ja painajaisia tulee kenties loppuihin. Lapset kyselevät Suomessa,

1

2

Hätäapu pitää sisällään huopia, ruokaa ja hygieniatarvikkeita. Myös telttoja ja lainapeitteitä on viety Nepaliin (1). Avustuspakkauksen hakenut nainen sortuneen kotinsa edessä (2).

pysyvätkö rakennukset varmasti pystyssä. Olo on myös turhautunut, kun Suomesta käsin ei pysty auttamaan. Vaikka kyllähän Takot auttavat.

He ovat juosseet haastattelusta toiseen muistuttamassa suomalaisia Nepalin avustuksesta.

Järityksiä 75 vuoden välein

Arvioiden mukaan voi kestää kymmenen vuotta, että maa pääsee taas jotenkuten jaloilleen. Syrjäisissä vuoristokylissä kaikki on tuhoutunut. Uudelleenrakennus aloitetaan romahtaneesta tiilikasasta.

”Ihmiset itsessään ovat tärkein voimavara. Elämä on ollut muutenkin kovaa, joten he osaavat suhtautua järitykseen realistisesti”, Anni pohtii.

Eräässä kylässä Heikki Takko keskusteli yli 80-vuotiaan vanhuksen kanssa, joka oli menettänyt isänsä vuoden 1934 suurjärityksessä. Nyt hän menetti poikansa.

Isot järitykset ovat tulleet noin 75 vuoden sykleissä, joten vanhuksella kävi todella huono tuuri.

Apu menee perille

Järitysten jälkimainingeissa avustarve on hyvin konkreettista. Telttoja, ruokaa ja hygieniatarvikkeita viedään vuoristokyläin helikopterilla ja kävellen.

Apu todella menee perille. Sen Takot tietävät kokemuksesta. Työskentelevät-hän he itsekin osana kokenutta avustusverkostoa.

Jälleenrakennuksella ja hätäavulla on kiire, sillä sadekausi puskee päälle kesäkuun puolivälissä. Silloin riski maanvöyrymiin ja tulviin kasvaa.

Tehokkuutta viljelyyn

Vaikka järitysten uhka on läsnä ja saasteet aiheuttavat jatkuvia hengitystiesairauksia, Takot aikovat palata elokuussa kotiinsa Katmanduun.

Avustustyö syrjäisissä kylissä jatkuu entiseen malliin.

Heikki Takko neuvo paikallisille tehokkaampia viljelykäytäntöjä: Kuinka perhe saisi monipuolista ravintoa puutarhatilukultaan? Miten perustetaan pieni kanala tai sikala?

Kehitysapu ei enää ole sellaista, että rakennetaan upouusi meijeri ja jätetään se mätänemään viidakon keskelle. Niin on käynyt esimerkiksi Afrikassa.

Nykyaikainen apu on kouluttamista ja asenteiden muuttamista.

Savimajan lapset kouluun

Kastijako elää tiukassa, vaikka virallisesti siitä on luovuttu. Erityisesti alimman kastiin kuuluvia Daliteja tuetaan kouluttautumaan.

Heikki Takko kertoo kylästä, jossa alakastiset elävät ylempikastisten ympäröimänä. Aamuisin he kömpivät

Uusi järitys oli iso takapakki. Onneksi sekin sattui päivällä. Silloin ihmiset ovat peltotöissä.

savimajoistaan pelloille ja palvelemaan. Viisi vuotta sitten kylän lapset eivät tienneet, mikä on koulu. Nyt he käyvät sellaista ja oppivat. Lähetysseura on rakentanut alueelle myös yhteisvessan.

Peltotyöläisen palkka on 2–3 euroa päivässä. Se nousee vain kohottamalla ihmisten arvostusta.

Lähetysseura kannustaa myös yrittämiseen ja säästämiseen. Summa voi olla 20 senttiä kuussa, mutta se ehkäisee kyläläisiä velkaantumasta.

Naisia opetetaan lukemaan ja kannustetaan perustamaan ompelimoja.

Omavaraisuuteen ei ole kovin pitkä matka köyhissäkään oloissa.

”Monesti riittää, että ihminen ymmärtää perusoikeutensa ja saa koulutusta”, Heikki Takko toteaa.

Takkoja kuunnellessa myös länsimaisessa pumpulissa kasvanut toimittaja ymmärtää monta asiaa. Meillä on asiat erittäin, erittäin hyvin.

KATJA LAMMINEN

TUHOT

Järitys vei kodin miljoonilta Nepalissa

25. huhtikuuta puoliltapäivin maa järisi 7,8 magnitudin voimalla. Sitä seurasi lukuisia jälkijärityksiä. **Yli 8 400** ihmisen on raportoitu kuolleen. Loukkaantuneita on kymmeniätuhansia.

YK:n mukaan järitys vaikuttaa yli kahdeksan miljoonan ihmisen elämään.

Yli 280 000 rakennusta on tuhoutunut ja yli 230 000 vaurioitunut. **1,7 miljoonaa** lasta on välittömän avun tarpeessa.

Nepal on ollut Suomen kehitysyhteistyön kohdemaana vuodesta 1983.

Nepalissa toimivia kehitysyhteistyöjärjestöjä: Fida, Kirkon Ulkomaanapu, Plan, Pelastakaa lapset, SOS-Lapsikylä, Suomen Lähetysseura, Punainen Risti, Unicef.

Lähde: Unicef, Wikipedia